



SEJM  
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ  
V kadencja

**Druk nr 2040**  
Warszawa, 10 sierpnia 2007 r.

Pan  
Ludwik Dorn  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

## **- o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Karola Karskiego.

(-) Renata Beger; (-) Teresa Ceglecka-Zielonka; (-) Aleksander Chłopek;  
(-) Daniela Chrapkiewicz; (-) Piotr Cybulski; (-) Krzysztof Czarnecki;  
(-) Witold Czarnecki; (-) Edward Czesak; (-) Andrzej Ćwierz; (-) Andrzej  
Mikołaj Dera; (-) Leszek Dobrzyński; (-) Jacek Falfus; (-) Krzysztof Filipek;  
(-) Karolina Gajewska; (-) Marian Tomasz Goliński; (-) Jerzy Gosiewski;  
(-) Artur Górski; (-) Karol Karski; (-) Beata Kempa; (-) Wiesław Kilian;  
(-) Sławomir Kłosowski; (-) Robert Kołakowski; (-) Leonard Krasulski;  
(-) Marek Kuchciński; (-) Lech Kuropatwiński; (-) Krzysztof Lisek;  
(-) Andrzej Liss; (-) Czesław Litwin; (-) Alojzy Lysko; (-) Marek Jerzy  
Łatas; (-) Wanda Łyżwińska; (-) Marzena Machałek; (-) Krzysztof  
Maciejewski; (-) Tadeusz Madziarczyk; (-) Janusz Maksymiuk; (-) Mirosława  
Masłowska; (-) Wojciech Mojzesowicz; (-) Kazimierz Moskal; (-) Arkadiusz  
Mularczyk; (-) Halina Olendzka; (-) Dariusz Olszewski; (-) Marek Opiola;  
(-) Stanisław Ożóg; (-) Marzena Paduch; (-) Stanisław Pięta; (-) Mateusz  
Piskorski; (-) Tadeusz Plawgo; (-) Marek Polak; (-) Wojciech Pomajda;  
(-) Adam Rogacki; (-) Grzegorz Skwierczyński; (-) Jarosław Stawiarski;  
(-) Małgorzata Stryjska; (-) Andrzej Szlachta; (-) Stanisław Szwed; (-) Beata  
Szydło; (-) Lech Szymańczyk; (-) Jan Szyszko; (-) Andrzej Walkowiak;  
(-) Jarosław Wałęsa; (-) Jadwiga Wiśniewska; (-) Elżbieta Wiśniowska;  
(-) Genowefa Wiśniowska; (-) Jerzy Zawisza; (-) Anna Zielińska-Głębocka;  
(-) Jarosław Zieliński; (-) Jerzy Żyszkiewicz.

**Ustawa**  
**z dnia .....**  
**o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego**

**Art. 1**

W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Dz. U. z 2006r, Nr 218, poz. 1592 i z 2007r., Nr 112, poz. 776) wprowadza się następujące zmiany:

**1) w art. 3 ust. 1** otrzymuje brzmienie:

„1. W Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się posłów do Parlamentu Europejskiego w liczbie określonej przepisami prawa Unii Europejskiej. Okręgiem wyborczym w wyborach do Parlamentu Europejskiego jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

**2) w art. 12:**

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) obwodowe komisje wyborcze.”;

b) uchyla się pkt 3 i 4.

**3) art. 13** otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy:

- 1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego;
- 2) rozwiązywanie obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań;
- 3) rejestrowanie list kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego;
- 4) zarządzanie druku kart do głosowania;
- 5) zapewnienie wykonania zadań wyborczych we współdziałaniu z właściwymi wojewodami i organami jednostek samorządu terytorialnego;
- 6) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych;
- 7) ustalanie wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych, a także wzorów pieczęci obwodowych komisji wyborczych;
- 8) ustalanie i ogłaszanie wyników głosowania i wyniku wyborów w zakresie określonym przepisami ustawy;
- 9) wykonywanie innych zadań przewidzianych w ustawie.

2. Państwowa Komisja Wyborcza ustala regulaminy obwodowych komisji wyborczych, określając w nich w szczególności zasady i tryb pracy oraz sposób wykonywania zadań, w tym związanych ze sprawowaniem nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego.

3. Jeżeli właściwe organy gminy nie wykonują w terminie, w sposób zgodny z prawem, zadań dotyczących utworzenia obwodów głosowania lub ich zmiany, powołania lub zmian w

składach komisji obwodowych, Państwowa Komisja Wyborcza wzywa te organy do wykonania zadań w sposób zgodny z prawem w wyznaczonym terminie, a w razie bezskutecznego upływu terminu niezwłocznie wykonuje te zadania;

4. Państwowa Komisja Wyborcza wydaje wytyczne wiążące obwodowe komisje wyborcze oraz wyjaśnienia dla organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, a także podległych im jednostek organizacyjnych wykonujących zadania związane z przeprowadzeniem wyborów, jak i dla komitetów wyborczych oraz nadawców radiowych i telewizyjnych.

5. Państwowa Komisja Wyborcza uchyla uchwały obwodowych komisji wyborczych podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodne z jej wytycznymi i przekazuje sprawę właściwej komisji do ponownego rozpoznania bądź podejmuje rozstrzygnięcie w sprawie.

6. Państwowa Komisja Wyborcza może utworzyć na czas wyborów swoją inspekcję i określić jej zadania. Do osób powołanych w skład inspekcji stosuje się odpowiednio przepisy art. 27 ust. 1, 3 i 4.

7. Państwowa Komisja Wyborcza może powołać pełnomocników wykonujących zadania, o których mowa w art. 116.

8. Państwowa Komisja Wyborcza podejmuje uchwały w zakresie swoich ustawowych uprawnień.”;

#### **4) uchyla się artykuły 16-23;**

#### **5) art. 27 otrzymuje brzmienie:**

„Art. 27. 1. Członkom komisji wyborczych przysługują:

- 1) diety i zwrot kosztów podróży i noclegów;
- 2) zryczałtowane diety za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania w przypadku członków obwodowych komisji wyborczych.

2. Członkowi obwodowej komisji wyborczej, w związku z wykonywaniem zadań, przysługuje zwolnienie od pracy do 5 dni z zachowaniem prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz uprawnień ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

3. Członkowie komisji wyborczych korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych i ponoszą odpowiedzialność jak funkcjonariusze publiczni.

4. Członkom komisji wyborczych przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu zadań tych komisji na podstawie przepisów o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach.”;

#### **6) art. 28 otrzymuje brzmienie:**

„Art. 28. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe zasady, na których przysługują diety, zryczałtowane diety, o których mowa w art. 27 ust. 1, a także tryb udzielania dni wolnych od pracy, o których mowa w art. 27 ust. 2. Rozporządzenie określi również wysokość oraz szczegółowe zasady, na których przysługują diety, zryczałtowane diety oraz zwrot kosztów podróży i noclegów, a także tryb udzielania dni wolnych od pracy osobom powołanym w skład inspekcji, o których mowa w art. 13 ust. 6.”;

**7) art. 30** otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. Jednostki organizacyjne sprawujące trwałą zarząd nieruchomości państwowych i komunalnych są obowiązane udostępnić bezpłatnie pomieszczenia wskazane przez: wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) - z przeznaczeniem na siedziby obwodowych komisji wyborczych.

2. Pomieszczenia przeznaczone na siedziby obwodowych komisji wyborczych powinny być łatwo dostępne dla osób niepełnosprawnych.

3. Na siedziby komisji wyborczych można również wyznaczyć pomieszczenia innych podmiotów niż wymienione w ust. 1, po uprzednim porozumieniu z zarządzającymi tymi pomieszczeniami.

4. Przepisy ust. 1-3 i art. 29 stosuje się odpowiednio do kapitanów polskich statków morskich oraz do konsulów.”;

**8) w art. 43:**

a) uchyla się ust. 3,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Tworzy się obwody głosowania dla wyborców przebywających na polskich statkach morskich, które znajdują się w podróży w okresie obejmującym dzień wyborów, jeżeli przebywa na nich co najmniej 15 wyborców i jeżeli istnieje możliwość przekazania Państwowej Komisji Wyborczej wyników głosowania niezwłocznie po jego zakończeniu.”;

**9) uchyla się rozdział 7;**

**10) art. 59** otrzymuje brzmienie:

„Art. 59. 1. Komitet wyborczy może zgłosić jedną listę kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego zwaną dalej „listą”.

2. Liczba kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego zgłaszanych na liście nie może być mniejsza niż liczba wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej posłów do

Parlamentu Europejskiego określona przepisami prawa Unii Europejskiej i nie może być większa niż dwukrotność tej liczby.

3. Kandydować można tylko z jednej listy.

4. Partie polityczne, które wchodzi w skład koalicji wyborczej, nie mogą zgłaszać list samodzielnie.”;

**11) art. 60** otrzymuje brzmienie:

„Art. 60. Lista powinna być poparta w sposób, o którym mowa w art. 61, podpisami co najmniej 100.000 wyborców stale zamieszkałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

**12) art. 61** otrzymuje brzmienie:

„Art. 61. 1. Wyborca może udzielić pisemnego poparcia więcej niż jednej liście. Wycofanie udzielonego poparcia nie rodzi skutków prawnych.

2. Wyborca udzielający poparcia liście składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu stałego zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej i numeru ewidencyjnego PESEL.

3. Wykaz podpisów musi zawierać na każdej stronie nazwę komitetu wyborczego

zgłaszającego listę adnotację:

"Udzielam poparcia liście kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego zgłaszanej przez..... (nazwa komitetu wyborczego) w wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na..... (dzień, miesiąc, rok).".”;

**13) art. 62** otrzymuje brzmienie:

„Art. 62. 1. Zbieranie podpisów osób popierających listę może być dokonywane tylko w miejscu, czasie i w sposób, które wykluczają groźbę, podstęp lub stosowanie jakichkolwiek nacisków zmierzających do uzyskania podpisów.

2. Zabrania się zbierania podpisów osób popierających listę na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Zabrania się udzielania wynagrodzenia pieniężnego w zamian za zbieranie lub złożenie podpisu pod ogłoszeniem listy.”;

**14) art. 63** otrzymuje brzmienie:

„Art. 63. 1. Listę zgłasza się do Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej do godziny 24.00 w 40 dniu przed dniem wyborów.

2. Zgłoszenia listy dokonuje osobiście na piśmie pełnomocnik wyborczy lub upoważniona przez niego osoba, zwani dalej "osobą zgłaszającą listę". W razie zgłoszenia listy przez upoważnioną przez pełnomocnika osobę do zgłoszenia dołącza się dokument stwierdzający udzielenie upoważnienia, ze wskazaniem zakresu udzielonego upoważnienia, oraz dane upoważnionej przez pełnomocnika osoby: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL.”;

**15) art. 64** otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. 1. Zgłoszenie listy powinno spełniać warunki wynikające z przepisów art. 144 ust. 1-5 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, z tym że przepisy art. 144 ust. 5 pkt 3 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu nie mają zastosowania do kandydata niebędącego obywatelem polskim.

2. Do zgłoszenia każdej listy należy dołączyć oświadczenie kandydata, że posiada prawo wybieralności, o którym mowa w art. 9.

3. W przypadku zgłoszenia kandydatury obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim kandydat do pisemnej zgody na kandydowanie jest obowiązany dołączyć:

1) oświadczenie stwierdzające, że:

a) został on wpisany do rejestru wyborców w gminie, w której stale zamieszkuje,  
b) nie kandyduje w wyborach do Parlamentu Europejskiego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;

2) zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej, którego jest obywatelem, że nie pozbawiono go prawa do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w tym państwie lub że organ ten nie posiada informacji o pozbawieniu go tego prawa.

4. Po dokonaniu zgłoszenia uzupełnienie listy o nazwiska kandydatów lub zmiany kandydatów albo ich kolejności na liście bądź też zmiana oznaczenia kandydata, który nie należy do żadnej partii politycznej, nazwą lub skrótem nazwy partii popierającej tego kandydata są niedopuszczalne.”;

**16) art. 65** otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. 1. Państwowa Komisja Wyborcza, przyjmując zgłoszenie listy, bada, w obecności osoby zgłaszającej listę, czy zgłoszenie to spełnia warunki, o których mowa w art. 64, i wydaje osobie zgłaszającej listę pisemne potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia.

2. Arkusze wykazu podpisów Państwowa Komisja Wyborcza numeruje i opatruje każdy arkusz swoją pieczęcią.

3. Po sprawdzeniu prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów przyjęte arkusze wykazu podpisów Państwowa Komisja Wyborcza przechowuje w zapieczętowanych pakietach. Udostępnienie i rozpieczętowanie pakietów może nastąpić wyłącznie na potrzeby postępowania przed sądami i organami prokuratury, w obecności członka Państwowej Komisji Wyborczej; o terminie czynności zawiadamia się niezwłocznie osobę zgłaszającą listę.”;

**17) art. 66** otrzymuje brzmienie:

„Art. 66. 1. Państwowa Komisja Wyborcza rejestruje listę, zgłoszoną zgodnie z przepisami ustawy, sporządzając protokół rejestracji. Jednym egzemplarzem protokołu doręcza się osobie zgłaszającej listę jeden zostaje w Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Jeżeli zgłoszenie ma wady inne niż brak wymaganej liczby prawidłowo złożonych podpisów wyborców, Komisja wzywa osobę zgłaszającą listę do ich usunięcia w terminie 3 dni. W przypadku nieusunięcia wady w terminie Komisja postanawia o odmowie rejestracji listy w całości lub co do poszczególnych kandydatów. W razie odmowy rejestracji w odniesieniu do niektórych kandydatów listę rejestruje się w zakresie nieobjętym odmową, z tym że liczba kandydatów zgłoszonych na liście nie może być mniejsza niż liczba wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej posłów do Parlamentu Europejskiego określona przepisami prawa Unii Europejskiej.

3. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie rejestracji, o którym mowa w ust. 2, wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę. Postanowienie to może być przez osobę zgłaszającą listę zaskarżone do Sądu Najwyższego w terminie 3 dni od dnia doręczenia. Od orzeczenia Sądu nie przysługuje środek prawny. Jeżeli Sąd uzna skargę za uzasadnioną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie rejestruje listę.”;

**18) art. 67** otrzymuje brzmienie:

„Art. 67. 1. Jeżeli liczba prawidłowo złożonych podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy jest mniejsza niż ustawowo wymagana, Państwowa Komisja Wyborcza wzywa osobę zgłaszającą listę do uzupełnienia wykazu podpisów, o ile nie upłynął termin, o którym mowa w art. 63 ust. 1. Uzupełnienie jest możliwe do upływu terminu, o którym mowa w art. 63 ust.1.

2. Jeżeli uzupełnienia nie dokonano w terminie, o którym mowa w art. 63 ust.1, lub termin ten upłynął, Państwowa Komisja Wyborcza postanawia o odmowie rejestracji listy. Postanowienie wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, może być przez osobę zgłaszającą listę zaskarżone do Sądu Najwyższego w terminie 3 dni od dnia doręczenia. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i orzeka w sprawie skargi w terminie 3 dni w postępowaniu nieprocesowym w składzie 3 sędziów. Od orzeczenia Sądu nie przysługuje środek prawny. Jeżeli Sąd uzna skargę za uzasadnioną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie rejestruje listę.”;

**19) art. 68** otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. 1. W razie uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów bądź wiarygodności podpisów Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje w terminie 3 dni sprawdzenia danych bądź wiarygodności podpisów w oparciu o dostępne urzędowo dokumenty, w tym rejestry wyborców i urzędowe rejestry mieszkańców, a w miarę potrzeby również o wyjaśnienia wyborców. O wszczęciu postępowania wyjaśniającego zawiadamia się niezwłocznie osobę zgłaszającą listę.

2. Jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalone zostanie, iż zgłoszona lista nie uzyskała poparcia ustawowo wymaganej liczby podpisów wyborców, Państwowa Komisja Wyborcza postanawia o odmowie rejestracji listy. Postanowienie wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, może być przez osobę zgłaszającą listę zaskarżone do Sądu Najwyższego w terminie 3 dni od dnia doręczenia. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i orzeka w sprawie skargi w terminie 3 dni w postępowaniu nieprocesowym w składzie 3 sędziów. Od orzeczenia Sądu nie przysługuje środek prawny. Jeżeli sąd uzna skargę za uzasadnioną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie rejestruje listę.”;

**20) art. 69** otrzymuje brzmienie:

„Art. 69. Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie protokołów rejestracji list, przyznaje w drodze losowania, najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, numer dla listy.”;

**21) art. 70** otrzymuje brzmienie:

„Art. 70. 1. Państwowa Komisja Wyborcza sporządza obwieszczenia o zarejestrowanych listach zawierające informacje o ich numerach, nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach zawarte w zgłoszeniach list.

2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, przesyła się dyrektorom delegatur Krajowego Biura Wyborczego, którzy zapewniają jego druk i rozplakatowanie na obszarze swoich kompetencji najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów.”;

**22) art. 71** otrzymuje brzmienie:



„Art. 71. 1. Państwowa Komisja Wyborcza skreśla z zarejestrowanej listy nazwisko kandydata na posła do Parlamentu Europejskiego, który zmarł, utracił prawo wybieralności lub złożył komisji oświadczenie na piśmie o wycofaniu zgody na kandydowanie.

2. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z zarejestrowanej listy nastąpiło wskutek śmierci kandydata i powoduje, że na liście tej pozostało mniej kandydatów niż liczba wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej posłów do Parlamentu Europejskiego określona przepisami prawa Unii Europejskiej Państwowa Komisja Wyborcza zawiadamia osobę zgłaszającą listę o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów; w takim przypadku przepisu art. 60 nie stosuje się.

3. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z listy nastąpiło z innej przyczyny niż śmierć kandydata lub lista nie została uzupełniona z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 2, a na liście pozostało mniej kandydatów niż liczba wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej posłów do Parlamentu Europejskiego określona przepisami prawa Unii Europejskiej Państwowa Komisja Wyborcza unieważnia rejestrację tej listy. Od postanowienia wydanego w tej sprawie nie przysługuje środek prawny.

4. W przypadku rozwiązania komitetu wyborczego w trybie, o którym mowa w art. 58 ust. 3, Państwowa Komisja Wyborcza unieważnia rejestrację listy tego komitetu. Przepis ust. 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

5. O skreśleniu kandydata i postanowieniach, o których mowa w ust. 2-4, Państwowa Komisja Wyborcza zawiadamia niezwłocznie osobę zgłaszającą listę i w formie obwieszczenia, wyborców.”;

**23) art. 72** otrzymuje brzmienie:

„Art. 72. 1. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona może wyznaczyć po jednym mężem zaufania do każdej obwodowej komisji wyborczej.

2. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona wydaje mężom zaufania zaświadczenie według wzoru określonego przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Funkcję męża zaufania przy Państwowej Komisji Wyborczej pełni pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona.”;

**24) w art. 78:**

**a) uchyla się ustępy 3 i 4,**

**b) ust. 5** otrzymuje brzmienie:

„5. Czas przeznaczony na rozpowszechnianie audycji wyborczych, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i pkt 2, dzieli się równo między uprawnione komitety wyborcze na podstawie

informacji Państwowej Komisji Wyborczej o komitetach wyborczych, które zarejestrowały swoje listy.”;

**25) w art. 79 w ust. 1 i 2** otrzymują brzmienie:

„1. Kolejność rozpowszechniania w każdym dniu audycji wyborczych ustalają kierujący redakcjami właściwych ogólnokrajowych programów telewizyjnych, w tym TV Polonia, i programów regionalnych oraz programów radiowych w drodze losowania przeprowadzonego w obecności osób zgłaszających listy najpóźniej w 18. dniu przed dniem wyborów.

2. Na ustalenia dotyczące podziału czasu antenowego, o których mowa w art. 78 ust. 4 i 5, osobie zgłaszającej listę przysługuje skarga do Państwowej Komisji Wyborczej. Skargę wnosi się w terminie 2 dni od dokonania ustalenia. Państwowa Komisja Wyborcza rozpatruje sprawę niezwłocznie i wydaje postanowienie. Od postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej nie przysługuje środek prawny.”;

**26) art. 102** otrzymuje brzmienie:

„Art. 102.

1. Państwowa Komisja Wyborcza po zarejestrowaniu list zarządza wydrukowanie kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym.
2. Na karcie do głosowania umieszcza się oznaczenia list zawierające numer listy oraz nazwę lub skrót nazwy komitetu wyborczego, w kolejności wzrastającej numerów list. Poza oznaczeniem każdej listy podaje się nazwiska i imiona wszystkich kandydatów zarejestrowanych na danej liście.
3. Na karcie do głosowania zamieszcza się zwięzłą informację o sposobie głosowania.
4. Na karcie do głosowania drukuje się odcisk pieczęci Państwowej Komisji Wyborczej i oznacza miejsce na odcisk pieczęci obwodowej komisji wyborczej.
5. Karta do głosowania może być zadrukowana po jednej stronie. Wielkość i rodzaj czcionki powinny być jednakowe dla oznaczeń wszystkich list i nazwisk kandydatów.
6. Stosuje się odpowiednio art. 159 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.”;

**27) art. 103** otrzymuje brzmienie:

„Art. 103. 1. Jeżeli po wydrukowaniu kart do głosowania Państwowa Komisja Wyborcza skreśli z listy nazwisko kandydata z przyczyn, o których mowa w art. 71 ust. 1, nazwisko tego kandydata pozostawia się na wydrukowanych kartach do głosowania. Informację o skreśleniu oraz o warunkach decydujących o ważności głosu oddanego na takiej karcie podaje się do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia i zapewnia jego rozplakatowanie w lokalach wyborczych w dniu głosowania.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli Komisja unieważni rejestrację listy z przyczyn, o których mowa w art. 71 ust. 3 lub 4.”;

**28) w art. 106 ust. 2** otrzymuje brzmienie:

„2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych lub aresztach śledczych może zakończyć się wcześniej niż o godzinie określonej w ust. 1 w przypadku oddania głosu przez wszystkich wyborców. Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala, zakładu pomocy społecznej, zakładu karnego lub aresztu śledczego, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz Państwową Komisją Wyborczą.”;

**29) art. 107** otrzymuje brzmienie:

„Art. 107. 1. Wyborca głosuje tylko na jedną listę, stawiając na karcie do głosowania znak "x" w kratce z lewej strony obok numeru i nazwy wybranego komitetu wyborczego.

2. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w innym miejscu niż określone w ust. 1 albo nie postawiono tego znaku.

3. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania znak "x" postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie numeru i nazwy komitetu wyborczego, którego lista została unieważniona.

6. Poczynienie na karcie do głosowania dodatkowych dopisków, nazwisk lub nazw poza kratką nie wpływa na ważność głosu.”;

**30) art. 116** otrzymuje brzmienie:

„Art. 116. Pełnomocnik Państwowej Komisji Wyborczej sprawdza pod względem zgodności arytmetycznej poprawność ustalenia wyników głosowania w obwodzie i potwierdza obwodowej komisji wyborczej poprawność ustalonych wyników bądź wskazuje na niezgodność arytmetyczną danych w protokole, którą obwodowa komisja wyborcza jest obowiązana wyjaśnić i odpowiednio poprawić oraz udostępnić wyborcom skorygowane wyniki głosowania w trybie określonym w art. 117.”;

**31) art. 118** otrzymuje brzmienie:

„Art. 118. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje do Państwowej Komisji Wyborczej, w zabezpieczonej kopercie, jeden egzemplarz protokołu głosowania w obwodzie, wraz z wyjaśnieniami komisji do zgłoszonych zarzutów, o których mowa w art. 115 ust. 5 i 6. Mężowie zaufania mają prawo uczestniczyć przy przekazywaniu protokołu.

3. Państwowa Komisja Wyborcza określi, w drodze uchwały, tryb przekazywania i przyjmowania protokołów, o których mowa w ust. 1.

**32) art. 119** otrzymuje brzmienie:

„Art. 119. Niezwłocznie po otrzymaniu protokołu głosowania w obwodzie Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodzie. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania Komisja zarządza ponowne ich ustalenie przez obwodową komisję wyborczą. Przepisy art. 111-114 stosuje się odpowiednio.”;

**33) uchyla się art. 121-123;**

**34) art. 125** otrzymuje brzmienie:

„Art. 125. 1. Po otrzymaniu protokołów wyników głosowania ze wszystkich obwodów wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza ustala wyniki głosowania w skali kraju i stwierdza, które listy komitetów wyborczych spełniają warunek uprawniający do uczestniczenia w podziale mandatów, a następnie dokonuje podziału wszystkich mandatów między komitety wyborcze odpowiednio do łącznej liczby głosów ważnych oddanych na listy danego komitetu wyborczego oraz przystępuje do ustalenia liczby mandatów przypadających dla poszczególnych list komitetów wyborczych i przyznania tych mandatów konkretnym kandydatom.

2. W podziale mandatów uwzględnia się wyłącznie listy tych komitetów wyborczych, które otrzymały co najmniej 5% ważnych głosów w skali kraju.”;

**35) art. 126** otrzymuje brzmienie:

„Art. 126. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie danych z protokołów, o których mowa w art. 118 ust. 1, sporządza zestawienie obejmujące liczbę głosów ważnych w skali kraju oraz głosów ważnych oddanych na listy poszczególnych komitetów wyborczych oraz ustala wykaz komitetów wyborczych, których listy spełniają warunek, o którym mowa w art. 125 ust. 2, oraz komitetów, których listy okręgowe nie spełniają tego warunku.”;

**36) w art. 127 ust. 2** otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli kilka komitetów wyborczych uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany sposób, a komitetów tych jest więcej niż mandatów do rozdzielenia, pierwszeństwo mają komitety wyborcze w kolejności ogólnej liczby oddanych głosów na listy tych komitetów. Gdyby na listy dwu lub więcej komitetów wyborczych oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba obwodów wyborczych, w których na listy danego komitetu oddano większą liczbę głosów.”;

**37) w art. 128 ust. 2 i 3** otrzymują brzmienie:

„2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) kart nieważnych;
- 4) kart ważnych;
- 5) głosów nieważnych;
- 6) głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy;
- 7) głosów ważnych oddanych łącznie na listy każdego komitetu wyborczego;
- 8) mandatów przypadających każdemu komitetowi wyborczemu uprawnionemu do uczestniczenia w podziale mandatów.

3. W protokole wymienia się również komitety wyborcze, których listy spełniają warunek, o którym mowa w art. 125 ust. 2 oraz komitety wyborcze, których listy nie spełniają tego warunku. Do protokołu załącza się zestawienie, o którym mowa w art. 126.”;

**38) uchyla się art. 129;**

**39) art. 130** otrzymuje brzmienie:

„Art. 130. Mandaty przypadające danej liście uzyskują kandydaci w kolejności umieszczenia ich nazwisk na liście.”;

**40) uchyla się art. 131;**

**41) art. 132** otrzymuje brzmienie:

„Art. 132. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, w formie obwieszczenia, oraz podaje do wiadomości publicznej wyniki wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego. W obwieszczeniu zamieszcza się informacje, o których mowa w art. 128 ust. 2.”;

**42) w art. 134 ust. 1** otrzymuje brzmienie:

„1. Przeciwno ważności wyborów, ważności wyborów w obwodzie lub wyborowi posła do Parlamentu Europejskiego może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.”;

**43) w art. 135 ust. 2** otrzymuje brzmienie:

„2. Protest przeciwko ważności wyborów w obwodzie wyborczym lub przeciwko wyborowi posła do Parlamentu Europejskiego może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu

wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.”;

**44) art. 140 ust. 3** otrzymuje brzmienie:

„3. Wyniki wyborów ponownych albo wyniki przeprowadzonych czynności wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza podaje w obwieszczeniu. W obwieszczeniu wymienia się ponadto osoby, których wybór został unieważniony, ze wskazaniem obwodu wyborczego, a także numeru i nazwy listy.”;

**45) art. 144** otrzymuje brzmienie:

„Art. 144. 1. W przypadku wygaśnięcia mandatu posła do Parlamentu Europejskiego, stwierdzonego przez Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, albo utraty mandatu Marszałek Sejmu, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 142 ust. 1 pkt 4, zawiadamia, na podstawie obwieszczenia, o którym mowa w art. 132, kolejnego uprawnionego na podstawie art. 130 kandydata z tej samej listy o przysługującym mu pierwszeństwie do mandatu.

2. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu na rzecz kolejnego uprawnionego kandydata z tej samej listy. Oświadczenie o ustąpieniu pierwszeństwa powinno być złożone Marszałkowi Sejmu w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli obsadzenie mandatu posła do Parlamentu Europejskiego w trybie określonym w ust. 1 byłoby niemożliwe z powodu braku kandydatów, którym mandat można przydzielić, Marszałek Sejmu o przysługującym pierwszeństwie do mandatu zawiadamia, na podstawie obwieszczenia, o którym mowa w art. 132, kandydata z innej listy, która w wyborach otrzymała największą liczbę głosów, o ile nie uzyskał mandatu.

4. O obsadzeniu mandatu postanawia Marszałek Sejmu. Przepisy art. 143 ust. 2- 4 stosuje się odpowiednio.”;

**46) uchyla się Załącznik „Wykaz okręgów wyborczych i siedzib okręgowych komisji wyborczych”.**

## **Art. 2**

W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i z 2006 r. Nr 157, poz. 1119) w art. 1 pkt 2a i 2b otrzymują brzmienie:

"2a) rozpoznawania skarg na postanowienia o odmowie rejestracji listy w wyborach do Parlamentu Europejskiego;

2b) rozpoznawania protestów wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego;".

### Art. 3

**Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.**

#### Uzasadnienie

Jedno z podstawowych założeń, na którym opiera się ten projekt nowelizacji **ordynacji do Parlamentu Europejskiego** polega na likwidacji okręgów wyborczych i uznaniu RP za jeden okręg wyborczy. Dotychczas tylko kraje demokratyczne o niewielkim obszarze tworzyły w wyborach parlamentów krajowych jeden okręg wyborczy (np. Holandia, Izrael, Czarnogóra). W wyborach głowy państwa jest to zaś często spotykane rozwiązanie (np. w Polsce). Występuje ono w wyborach do Parlamentu Europejskiego również w niektórych państwach UE – czego przykładem jest Hiszpania zbliżona rozmiarami do RP. Także na Litwie trwają prace nad wprowadzeniem takiego rozwiązania. Istnieją dwie istotne jego zalety:

1/ zapewnia ono maksymalną równość głosów zarówno w aspekcie materialnym, jak i formalnym. Przy podziale na okręgi wyborcze zawsze występuje mniejsza lub większa deformacja tzw. siły głosu wyborcy (materialny aspekt zasady równości prawa wyborczego).

2/ upraszcza procedurę wyborczą i znacznie ją potania.

Drugim założeniem na którym opiera się ten projekt nowelizacji jest wprowadzenie tzw. list zamkniętych, tzn. takich, na których kolejność kandydatów jest wiążąca dla wyborcy. Dotychczas w wyborach do Sejmu po 1991 r. i w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Polsce stosowano tzw. listy otwarte, gdzie sam wyborca dokonuje preferencji personalnych stawiając znak obok nazwiska najbardziej przez siebie popieranego kandydata na liście, na którą zdecydował się oddać swój głos. Rozwiązanie takie jest zrozumiałe w wyborach do parlamentu krajowego, w którym obok preferencji programowych ważne są również preferencje personalne, zwłaszcza w odniesieniu do kandydatów na listach okręgowych. Chodzi tu m.in. o zapewnienie poczucia związania posła z okręgiem, z którego został wybrany. Listy zamknięte nie pozwalają na wyrażenie tych preferencji, ale na skutek

likwidacji okręgów wyborczych związki przedstawiciela ze społecznościami lokalnymi tracą na znaczeniu.

Warto podkreślić, że lista otwarta kładzie nacisk na aktywność wyborcy podczas głosowania, zmuszając go, jeśli chce oddać ważny głos, do wyraźnego zaznaczenia swoich preferencji personalnych i programowych opartych o znajomość kandydatów i ich cechy pozytywne. Nie zawsze jednak wyborca chce się zachować aktywnie i brak znajomości kandydatów może powstrzymać go od udziału w wyborach. W takim przypadku lista zamknięta sugeruje mu jako pierwszoplanowe poparcie określonego programu i akceptowanie kolejności kandydatów ustalonej przez podmioty zgłaszające listę w wyborach. W tych warunkach chodzi głównie o wyrażenie przez wyborcę preferencji programowych. Jest to szczególnie istotne w przypadku Parlamentu Europejskiego, w którym posłowie z poszczególnych partii wybrani w państwach członkowskich UE grupują się we frakcje właśnie w oparciu o zbieżność programów partyjnych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, iż poseł do Parlamentu Europejskiego jest przedstawicielem społeczności całego państwa, z terytorium którego kandydował.

Likwidacja okręgów wyborczych spowodowała konieczność zwiększenia liczby podpisów popierających koniecznych do zarejestrowania listy. Zastosowano rozwiązanie analogiczne jak w wyborach prezydenckich. Liczba 100.000 wyborców jest wprawdzie wysoka, wyższa niż w wielu państwach UE (np. w Hiszpanii koniecznych jest 15.000 podpisów popierających), ale nie można zapominać, że w Polsce każdy wyborca może udzielić poparcia nieograniczonej liczbie list kandydatów. Po drugie polski system polityczny nie uległ jeszcze stabilizacji i wysokie wymagania ilościowe w odniesieniu do podpisów popierających wyrażają chęć ustawodawcy do zapewnienia uczestniczenia w procesie wyborczym tylko list cieszących się znacznym poparciem społecznym. To samo decyduje o utrzymaniu 5% tzw. klauzuli zaporowej.

Projekt ustawy został przygotowany przez prof. dr hab. Bogusława Banaszaka z Uniwersytetu Wrocławskiego. W związku z pracami nad tym projektem, zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu, przeprowadzono konsultacje z Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej – jednostką administracji, w której zakresie kompetencji znajduje się współpraca z Parlamentem Europejskim. UKiE wyraziło pozytywną opinię o projekcie.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Wejście w życie projektowanej nowelizacji nie pociągnie za sobą obciążenia budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego. Wręcz przeciwnie, spowoduje, że wybory do Parlamentu Europejskiego będą tańsze.



Warszawa, 20 sierpnia 2007 r.

BAS-WAEM-1908/07

Pan  
Ludwik Dorn  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna**  
**w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Karol Karski)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

**1. Przedmiot projektu ustawy**

Przedstawiony projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, ze zmianami; dalej: ustawa) oraz ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, ze zmianami). Projekt zakłada likwidację okręgów wyborczych i uznanie Polski za jeden okręg wyborczy, a także wprowadzenie instytucji list zamkniętych. Ponadto proponuje się rezygnację z wymogu zamieszczenia w obwieszczeniu o zarejestrowanych listach kandydatów treści oświadczenia lustracyjnego.

Projekt zawiera błędy legislacyjne. W związku z proponowaną likwidacją okręgów wyborczych projekt: a) powinien przewidywać w art. 1 pkt 36 dodatkowo zmianę przepisu art. 127 ust. 1 ustawy dotyczącego „list okręgowych”, b) w art. 1 pkt 43, w zakresie zmiany art. 135 ust. 2 ustawy, zawiera *in fine* nieprawidłowe odniesienie do „obszaru danego okręgu wyborczego”. Ponadto art. 1 pkt 17 projektu, w zakresie art. 66 ust. 1 zdanie drugie ustawy, zawiera nieprawidłowe wyrazy: „jednym egzemplarz”. Tytuł projektu ustawy powinien uwzględniać także zmianę ustawy o Sądzie Najwyższym.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

## **2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy**

Oceniając zgodność projektu z prawem UE należy wziąć pod uwagę przepisy Aktu dotyczącego wyborów członków do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, dołączonego do decyzji Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom (Dz. Urz. WE L 278 z 8.10.1976 r., str. 5, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 4, str. 137; dalej: Akt).

## **3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej**

Projekt zakłada likwidację okręgów wyborczych i uznanie Polski za jeden okręg wyborczy (art. 1 pkt 1 projektu w zakresie zmiany art. 3 ust. 1 ustawy). Ponadto proponuje się wprowadzenie do ustawy instytucji list zamkniętych (art. 1 pkt 28 projektu w zakresie zmiany art. 107 ustawy).

Zgodnie z art. 8 Aktu procedura wyborcza do Parlamentu Europejskiego podlega regulacji prawa krajowego każdego państwa członkowskiego. Prawo UE określa jedynie ogólne wymogi dotyczące tej procedury. Akt stanowi, że:

- a) członkowie PE są wybierani na zasadzie proporcjonalnej z zastosowaniem systemu list lub pojedynczego głosu podlegającego przeniesieniu (art. 1 ust. 1),
- b) wybór dokonywany jest w bezpośrednich wyborach powszechnych, wolnych i tajnych (art. 1 ust. 3),
- c) państwa członkowskie mogą tworzyć okręgi wyborcze do celów wyborów do PE lub podzielić obszar wyborczy w inny sposób, ogólnie nie naruszając proporcjonalnego charakteru systemu wyborczego (art. 2).

Proponowane zmiany nie naruszają zasad określonych w Akcie.

## **4. Konkluzja**

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

*Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego*

*Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych*

*Michał Królikowski*

*Deskryptory Bazy REX: ordynacja wyborcza, Parlament Europejski, projekt ustawy, Unia Europejska, wybory*

Warszawa, 20 sierpnia 2007 r.

BAS-WAEM-1909/07

Pan  
Ludwik Dorn  
Marszałek Sejmu  
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna**  
**w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy**  
**poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do**  
**Parlamentu Europejskiego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Karol**  
**Karski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej**

Przedstawiony projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, ze zmianami; dalej: ustawa) oraz ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, ze zmianami). Projekt zakłada likwidację okręgów wyborczych i uznanie Polski za jeden okręg wyborczy, a także wprowadzenie instytucji list zamkniętych. Ponadto proponuje się rezygnację z wymogu zamieszczenia w obwieszczeniu o zarejestrowanych listach kandydatów treści oświadczenia lustracyjnego.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

*Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego*

*Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych*

*Michał Królikowski*

*Deskrytory Bazy REX: ordynacja wyborcza, Parlament Europejski, projekt ustawy, Unia Europejska, wybory*